

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Guardar les formes

PERFIL

FINS ARA INÈDITA EN CATALÀ, RACHEL CUSK ÉS UNA DE LES NOVEL·LISTES ANGLESES MÉS CONTROVERTIDES DE LES ÚLTIMES DUES DÈCADES. AMB 'SEQÜELA', ASSAIG SOBRE EL SEU DIVORCI QUE PUBLICA LES HORES, VA DIVIDIR LA CRÍTICA BRITÀNICA

IRENE PUJADAS

allau que sembla que els caurà a sobre. Enmig del pànic general la dona protegeix els dos fills i busca el marit, però aquest ha fugit per camés. Torna després, quan ja s'ha vist que era una falsa alarma. Tot i fer com si res (són suecs), la família no pot tornar a la normalitat. El pare, l'autoritat i la protecció, ha trencat una mena de pacte. A *Seqüela*, unes memòries sobre el seu divorci, Rachel Cusk investiga què passa quan es trenca una altra promesa troncal: la del matrimoni.

Seqüela és el temps desordenat que hi ha entre la fi d'una cosa i el començament de la següent. És el dol de després del divorci, la nova normalitat. Ara la narrativa famili-

A la pel·lícula *Turist (Força major)*, de Ruben Östlund, una família de vacances als Alps veu, des d'un restaurant, una

ar ja no dona forma a l'existència: "La forma és seguretat i empresonament alhora, protector i falsari: la forma, al capdavant, dissimula la veritat". Com es viu, als marges de l'autoritat matrimonial? Cusk, *misfit*, observa la seguretat del món d'abans i sent que ella i les seves filles estan desamparades: "Som més del món, en la seva perillosa confusió, la fragmentació, la llibertat".

Qui busqui una narració ordenada sobre un divorci que miri cap a una altra banda. L'escriptura és tan fragmentada com la seva narradora, un escampall de peces. Tot són retalls d'històries: salta del nou llogater a l'extracció d'un queixal, de la traïció de Clitemnestra (mata el seu marit, Agamèmnon) a unes vacances horribles, de la traïció d'Agamèmnon (mata una de les seves filles, Ifigènia) a l'Anglaterra medieval. Cusk barreja gèneres i evita que reduïm la seva història a un únic relat, perquè *Seqüela* va d'això: del caos després del cataclisme, l'absència de formes.

Contenció versus passió

És una manera intensa d'explicar-ho, però és que justament el teló de fons del llibre és la lluita entre la contenció cristiana i la passió desenfrenada de la Grècia antiga. Cusk culpa el cristianisme de molts problemes; sobretot, de les formes que cal guardar en pro de la supervivència de la família. Tot li sembla una mentida. Mentre que a la Grècia antiga la sang es vessava a tort i a dret, ara es guarden les aparences. Agamèmnon sacrifica la seva filla Ifigènia per aconseguir el favor d'Àrtemis, però Déu només necessita que Abraham estigui disposat a matar Isaac, no cal que ho faci. La seqüela de Cusk és visceral i punt. L'ac-

SEQÜELA
RACHEL CUSK
LES HORES / LIBROS
DEL ASTEROIDE
TRADUCCIÓ DE
CARMÉ GERONÉS
160 PÀG. / 17,90 €

RACHEL CUSK INVESTIGA QUÈ PASSA QUAN ES TRENC LA PROMESA TRONCAL DEL MATRIMONI I SENT QUE TANT LES SEVES FILLES COM ELLA ESTAN DESEMPARADES

para la necessitat de quedar-se les filles. Són meves, li diu al marit. I tu et dius feminista!, li recrimina ell. I potser té raó, pensa ella.

Davant la visió de tot de famílies idíl·liques anant en bicicleta, les tragèdies gregues es presenten com "l'equivalent intel·lectual d'un bon trago coll avall". Així que Cusk afluixa la brida i deixa que les passions cavalquin lliures, a la grega. ¿És egocèntrica i entotsolada? Sí. ¿S'arrebossa en els seus sentiments, els magnífics? Sí. Però bona part de la literatura contemporània va d'això. Tot i que prefereixo la Cusk novel·lista, perquè és més subtil a l'hora de destapar el que s'amaga sota la superfície, a la Cusk assagista de *Seqüela*, s'hi entra com un bon trago coll avall, també, i es gaudeix del seu ull clínic, la seva capacitat d'abstracció i la seva intel·ligència demolidora. L'últim capítol, novel·lat des de la perspectiva de l'*au pair* que presència el divorci, confirma que mai no pots veure els drames dels altres.

Publicat el 2012, la recepció britànica del llibre va ser molt espinosa. La crítica de l'obra va desplaçar-se a la crítica moral de l'autora. És va jutjar Cusk de narcisista, arrogant, pretensiosa. Una peça que la titllava de "*brittle little dominatrix*" va guanyar el Hatched Job of the Year, un premi britànic a la crítica més demolidora de l'any. El més curiós de la recepció és que confirma, en certa manera, el binomi grec-cristià de Cusk: se la titllava d'haver-se excedit, de no haver guardat les formes. Cusk no va tornar a escriure res en anys. Va sortir d'aquest silenci amb la trilogia de ficció *Outline* [en castellà, a *Asteroide*]: una nova manera d'afrontar la subjectivitat en què el subjecte, curiosament, és quasi invisible. ❖

PERE TORDERA